

IZ SVETA TIŠINE

Letnik XLV, št. 9 | september 2025 | ISSN 1318-1394

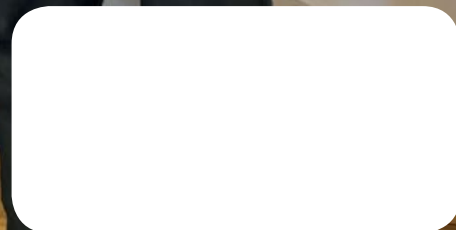
Dostopnost sodišč s podnapisi

Obiski ZDGNS na ministrstvih

ZDGNS na festivalu LUPA

Državno prvenstvo v balinanju

Državno prvenstvo
v odbojki na mivki

Izdajatelj:

Zveza društev gluhih in
naglušnih Slovenije | Drenikova
24, Ljubljana | T: 01 500 15 00 |
i: www.zveza-gns.si

V. d. urednice: Aleksandra
Rijavec | **Uredniški odbor:**
Valerija Škof, Saša Letonja,
Maja Vilar | **Jezikovni pregled/**
lektorica: Veronika Ciglar |
Oblikovanje in prelom: Artmedia
| **Tisk:** Tiskarna DTP | Izdaja v
nakladi 3.700 izvodov

Uredništvo si pridržuje pravice
do objave, neobjave, krajšanja ali
delnega objavljajanja nenaročenih
prispevkov v skladu s
poslanstvom in prostorskimi
možnostmi. V posameznih
primerih mnenja posameznikov
ne izražajo mnenja in stališč
uredništva in ZDGNS.
Nenaročenih besedil in fotografij
ne vračamo. Anonimnih ali
žaljevih prispevkov ne
objavljamo. Ponatis celote ali
posameznih delov glasila je
dovoljen le s pisnim privoljenjem.

Glasilo je brezplačno in v javnem
interesu. Na podlagi 8. točke 42.
člena Zakona o davku na dodano
vrednost (UL RS št. 104/2024) ni
zavezano plačilu DDV-ja.

Dragi bralci in bralke,

Mesec september vedno prinese svežino, nove začetke in pomembna obeležja za našo skupnost. Po poletnih mesecih se vračamo v šolske klopi in v ustaljen delovni ritem, na Zvezi društev gluhih in naglušnih Slovenije pa zremo v jesen z velikim ponosom in pričakovanjem.

V tej številki boste kot vedno našli Sekretarjevo mizo, ki prinaša razmislek o aktualnih temah in izzivih, s katerimi se soočamo. Posebej vas vabimo k branju prispevka o Ljubljanskem maratonu, kjer bodo tudi letos nastopili številni športniki in športnice iz naše skupnosti, ter poročila s 5. konference Svetovne zveze gluhih (WFD), ki je potekala v Nairobiju. Tam so se srečali predstavniki gluhih z vsega sveta in razpravljali o prihodnosti, izzivih ter pravicah gluhih v globalnem merilu.

V ospredju je tudi pogled naprej: 26. septembra 2026 bo ZDGNS ob mednarodnem dnevu gluhih organizirala **Deaf Expo** na Pogačarjevem trgu v Ljubljani. Prav tako vas vabimo k branju priloge o Olimpijskih igrah gluhih – **Deaflympics Tokio 2025**, ki bodo med 15. in 26. novembrom združile športnike in športnice z vsega sveta. Objavljamo **posebno prilogo**, posvečeno prav našim slovenskim udeležencem na Deaflympics – da jih bolje spoznamo in jim namenimo podporo, ki si jo zaslužijo.

ZDGNS pa bo v začetku oktobra prisotna tudi na F3ŽO, ki bo med 30. septembrom in 2. oktobrom potekal v Cankarjevem domu.

September pa je tudi praznični mesec. Mednarodni dan gluhih, ki ga praznujemo po vsem svetu, je priložnost, da proslavimo svoj jezik, našo kulturo in našo skupnost. Ob tem prazniku iskreno čestitamo vsem članom skupnosti gluhih v Sloveniji in širše – bodimo ponosni na doseženo ter pogumni pri uresničevanju vizij za prihodnost.

Naj bo september mesec novih priložnosti, povezovanja in praznovanja naše skupnosti.

Uredništvo
Maja Vilar

Prispevki v pdf niso lektorirani.

Opravičilo:

V prejšnji številki revije IST smo v rubriki S sekretarjeve mize pisali o premieri gledališke igre Tihih Stopinj ZDGNS Bonton skozi čas. Napačno smo zapisali, da smo se na dogodku spomnili nedavno preminulega igralca Tihih stopinj Jožeta Tekavčiča. Na premieri smo se spomnili nedavno preminulega igralca Boštjana Hrena. Za neljubo napako se iskreno opravičujemo.

Foto na naslovnici:

Gorazd Orešnik, predsednik ZDGNS
in dr. Milan Brglez, državni sekretar
ministrstva za pravosodje

ZDGNS

Slovar SZJ

Slovar slovenskega znakovnega jezika Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je na voljo tudi kot brezplačna mobilna aplikacija.

Iskalnik

Iskanje videoposnetkov po besedah ali besednih zvezah.

Govor

Iskanje videoposnetkov s pomočjo govora.

Kategorije

Iskanje videoposnetkov po kategorijah, tematskih sklopih, pravljičah, mednarodnih kretnjah in učnih primerih.

Kviz

Opravljanje kvizov za utrditev znanja pisane besede in znakovnega jezika.

QR

Čitalec QR-kod za ogled videoposnetkov SZJ.

Gluhoslepi

Prilagoditev kontrasta in velikosti pisave za gluhoslepe.

Kazalo

4 S sekretarjeve mize

Aktualno

- 11** Poročilo s 5. konference Svetovne zveze gluhih WFD v mestu Nairobi, v Keniji.
- 14** I feel deaf [Slovenia](#)
- 15** Tokio gosti 25. poletne igre Deaflympics
- 16** Nazaj v šole
- 18** Izredni kongres Evropske športne organizacije gluhih 2025
- 20** Nalepka slušna zanka v prostoru za uporabnike slušnih aparatov – pomembna informacija v javnih ustanovah
- 21** ZDGNS na Festivalu za tretje življenjsko obdobje

Kultura

- 23** Spoznajte slovensko zgodovino v Muzeju novejšje in sodobne zgodovine Slovenije
- 25** Kava s predsednikom – srečanja vsak prvi petek v mesecu
- 26** ZDGNS na Festivalu LUPA: pogovori, nasveti in ozaveščanje

Šport

- 29** Državno prvenstvo v odbojki na mivki v Kostanjevici na Krki
- 30** Državno prvenstvo v balinanju ekipno

Zanimivosti

- 31** Z novim letom višje denarno nadomestilo za brezposelne

Kulinarika

- 32** Okusi poletja v kozarcu

S sekretarjeve mize

Opremljanje sodišč s tehnologijo za sprotne podnapise

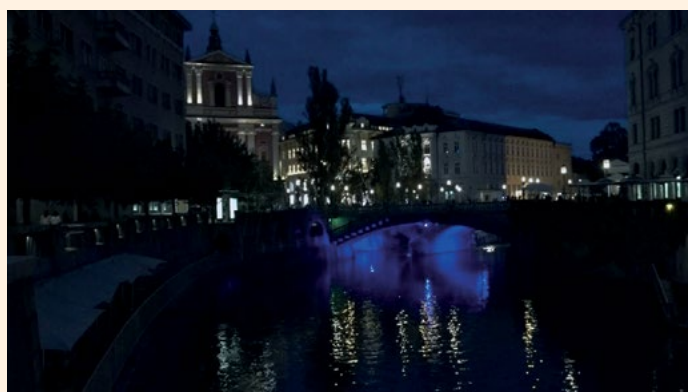

ZDGNS si je skupaj z Ministrstvom za pravosodje in Vrhovnim sodiščem RS dolga leta prizadevala za ustrezno opremljenost razpravnih dvoran sodišč po Sloveniji. Zdaj so na potezi gluhi in naglušni uporabniki, da predhodno opozorijo sodišče, da želijo uporabiti to storitev in bo obravnavna potekala v ustrezno prilagojenem prostoru.

Otroci z gluhoslepoto v Zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami

ZDGNS je že leta 2008 v postopkih sprejemanja sprememb Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami izpostavljala obveznost države, da v 2. člen zakona vnesejo tudi otroke z gluhoslepoto. Poslanci DZ so žal sledili priporočilom predstavnikov ministrstva, da tega predloga ne podprejo. Veseli nas, da je pri tokratnih spremembah zakona predlagatelj spremembe zakona, Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, vnesel spremembo 2. člena, in sicer, da so v zakon vključeni tudi otroci z gluhoslepoto.

Modra svetloba v občinah ob mednarodnem dnevu gluhih in mednarodnem dnevu znakovnih jezikov

ZDGNS je obvestila in pozvala vse občine v RS, da v počastitev mednarodnega dneva gluhih in mednarodnega dneva znakovnih jezikov svoje najbolj prepoznavne zgradbe osvetlijo z modro barvo. Veseli nas pozitiven odziv mnogih občin, ki bodo razsvetlile določene zgradbe v občini z modro barvo. Med drugim bo razsvetljeno Tromostovje v Ljubljani in stavba Državnega zbora RS.

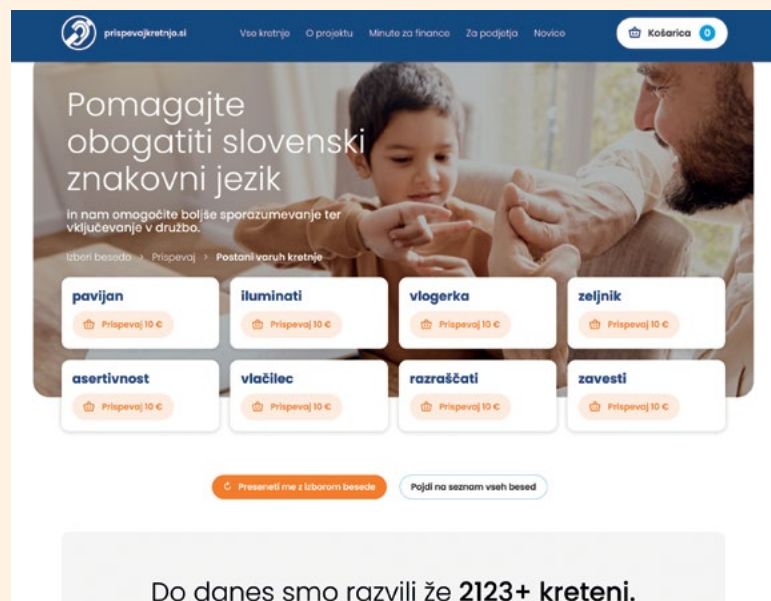
Seja komisije Državnega sveta RS o predlogu zakona o uporabi jezika gluhoslepih

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

ZDGNS je bila kot reprezentativna organizacija za osebe z gluhoslepoto povabljen, da aktivno sodeluje v razpravi na seji komisije Državnega sveta. Komisija je s preglasovanjem potrdila predlog zakona.

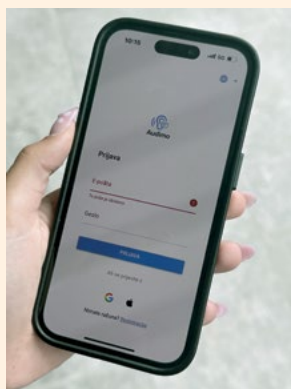
Iniciativa Prispevajkrettnjo.si na spletni strani Evropske komisije

Do danes smo razvili že **2123+ kretenj**.

Zahvaljujemo se dr. Matjažu Debevcu in Agenciji Povem, da sta iniciativa Prispevajkrettnjo.si predstavila tudi na spletni strani evropske komisije in s tem razširila primer dobre prakse po svetu. V veliko veselje nam je, da je naše delo prepoznano tudi izven naših meja.

Aplikacija AUDIMO – velik tehnološki napredek za dostopnost gluhih in naglušnih

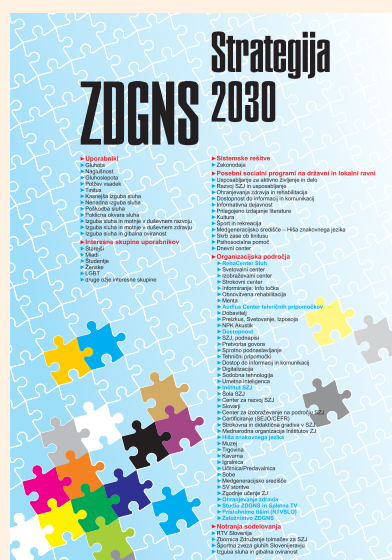
ZDGNS je aktivno sodelovala in podpirala razvoj posebne aplikacije za sprotno podnaslavljanje govora. Aplikacija nudi tudi vrsto drugih tehnoloških rešitev, ki bodo močno zaznamovale in izboljšale dostopnost do informacij za vse osebe z izgubo sluha.

Konferenca WFD 2025

Predsednik ZDGNS in sekretar ZDGNS sta se udeležila konference WFD, na kateri so odprli predvsem teme v zvezi s spreminjajočim se svetom, robustnostjo organizacij gluhih ter umetno inteligenco v povezavi z razvojem znakovnega jezika. Poročilo s konference je del te številke glasila.

Posodobljena Strategija ZDGNS 2030

Strategija ZDGNS za sistemske rešitve 2030

ZDGNS je na letošnjem seminarju z vsemi društvi pristopila k analizi in evalvaciji Strategije ZDGNS za obdobje 2021-2030. Na podlagi razprave in analize smo strategijo posodobili in jo tudi predstavili organom ZDGNS.

Brezplačno letovanje oškodovanih v poplavah in izrednih naravnih nesrečah

Nemogoče je nadomestiti škodo, stiske in trpljenje vsakega posameznika in družin, ko poplave, ujme, potresi in druge naravne nesreče vzamejo ali poškodujejo dom. ZDGNS je priiskočila na pomoč s skromnimi sredstvi in vsem ponudila brezplačno letovanje v kapacitetah ZDGNS. Prejeli smo številne zahvale za možnost takšnega letovanja.

Izredni kongres EDSO

ŠZGS je aktivno sodelovala pri vseh postopkih izrednega kongresa EDSO v povezavi s sprejemanjem in potrjevanjem statuta. Veseli nas, da se z razvojem spreminjajo tudi akti organizacije, saj zagotavljajo živost organizacije.

Ciljni raziskovalni projekt Razvoj dvopredmetne dodiplomske študijske smeri SZJ Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

Dolgoletna prizadevanja ZDGNS, da se gluhi študentom omogoči tudi študij z njihovega področja, to je slovenskega znakovnega jezika, se bodo kmalu uresničili. Medtem ko je Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani v svoje programe že umestila magistrski študij za tolmačenje znakovnega jezika, smo s podporo Pedagoške fakultete UL in Filozofske fakultete UL prejeli podporo Javne agencije za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS (ARIS), ki bo finan-

cirala CRP 2025 za projekt Razvoj dvopredmetne dodiplomske študijske smeri SZJ. Vse te dejavnosti vodi jo v razvoj dvopredmetnega dodiplomskega študijskega programa 1. bolonjske stopnje.

Sestanki na ministrstvih, pri varuhu človekovih pravic in poslanskih skupinah DZ RS

Novo izvoljeni predsednik ZDGNS Gorazd Orešnik se udeležuje obiskov na različnih ministrstvih, uradu Varuha človekovih pravic in s poslanci Državnega zbora in poudarja potrebe vseh skupin oseb z izgubo sluha. Podajamo predloge in skupaj iščemo ustrezne sistemske rešitve. Več o tem pa bomo objavljali sproti v naših medijih.

Gluhi in naglušni na NLB 29. Ljubljanskem maratonu

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije spodbuja vse osebe z izgubo sluha k udeležbi na največjem slovenskem športnem rekreativnem prazniku v Sloveniji – 29. ljubljanskem maratonu in številnih spremljajočih športnih in rekreativnih dogodkih, ki bodo ob tem potekali.

Ljubljanski maraton bo 18.-19. oktobra 2025. Že sedaj so možne prijave na različne teke, in sicer na 42 km, 21 km in 10 km, kot tudi na otroški in inkluzivni tek. Športni praznik bomo podprli tudi na ZDGNS in Športni zvezi gluhih Slovenije, saj se bodo maratona predvidoma udeležili tudi nekateri gluhi olimpijci, za katere bo ta tek predpriprava na Deaflympics Tokio, ki bo novembra 2025 ter tudi nekateri gluhi

športniki iz Slovenije in morda tujine. Leta 2027 je namreč predvideno EP gluhih v maratonu. Vabimo vas k aktivni udeležbi na teku, ali pa pridite navijat za gluhe olimpijce in rekreativne tekače in tekačice.

Vse informacije o trasi proge, prijavnini in spremljajočih dogodkih lahko dobite na spletni strani www.ljubljanskimaraton.si

Poročilo s 5. konference Svetovne zveze gluhih WFD v mestu Nairobi, v Keniji.

Konference sta se po sklepu 1. seje UO ZDGNS udeležila predsednik in sekretar ZDGNS.

Konference se je udeležilo več kot 200 udeležencev iz več kot 50 držav z vsega sveta, z vseh kontinentov. Konferenca je izbrala tri posebne teme ter v zvezi s tem tudi povabila predavatelje. Izbrane teme so bile:

1. Umetna inteligenca in znakovni jezik

Na konferenci so poudarili nujno potrebo po poglobljenem razvoju nacionalnih znakovnih jezikov, tudi s pomočjo vedno bolj prisotne umetne inteligence. Umetna inteligenca je lahko tudi priložnost za skupnost gluhih pri dostopnosti informacij in komunikacij. Umetna inteligenca, ne glede na naše osebno mnenje, bo zagotovo vplivala na način življenja vseh nas. V

zvezi z razvojem umetne inteligence so udeleženci izrazili pomisleke glede avatarjev. Poudarjeno je bilo, da je pomanjkanje mimike na obrazu pri izražanju v znakovnem jeziku ali tolmačenju znakovnega jezika lahko problematično, saj ne omogoča razumevanja čustvenega stanja. Udeleženci so predlagali, da bi se razvijalci programov umetne inteligence, v sodelovanju z WFD, osredotočili na izboljšanje mimike avatarjev.

2. Spreminjajoči se svet

Soočamo se s spremembami na podnebnem, tehnološkem in osebnostnem področju, ki močno zaznamujejo gluho skupnost in posameznike ter družine. Velikokrat je gluha skupnost prepozno informirana ali pa v poplavi različnih informacij težko izlušči resnično in-

formacijo. Velikokrat pa še vedno niso vse informacije ter komunikacije dostopne sproti in v celoti. Primeri dobrih in slabih praks po svetu so osvetlili dejstvo, da so osebe z izgubo sluha v izrednih situacijah v najbolj podrejenem in neenakem položaju.

3. Okorele organizacije gluhih

Z vse manjšim številom gluhih, vedno bolj starajočo se družbo, organizacije gluhih niso več to, kar so bile pred desetletji. Tudi potrebe in pravice gluhih so se v zadnjem času bolj razvile in izpostavile. Mladi gluhi so vedno bolj opremljeni s tehnološkimi znanji, zato bodo preživele le tiste organizacije gluhih, ki se bodo znale ustrezno reorganizirati, najti novo poslanstvo, ustrezno razviti nove strategije in upoštevati izzive gluhih oseb glede na trenutne potrebe. Potrebna je tudi ustrezna proaktiv-

nost gluhih oseb ter vedno močnejše medsebojno sodelovanje na mednarodni ravni. Organizacije gluhih so imele in bodo vedno imele specifično poslanstvo, saj so v mnogih primerih še vedno drugi dom za gluhe oz. prvi korak pri urejanju različnih zadev.

Poleg plenarnih predavanj se je vrstilo veliko delavnic in dela po skupinah, kar je omogočilo večjo razpravo in izmenjavo mnenj. Konferenca je izpostavila tudi potrebe po večji aktivaciji gluhih oseb, opolnomočenju žensk in drugih manjšin znotraj skupnosti gluhih.

Predsednik ZDGNS Gorazd Orešnik je stkal prve vezi z voditelji nacionalnih organizacij gluhih iz vsega sveta ter ob robu konference spoznal in se sestal z voditelji organizacij gluhih iz različnih držav.

Med drugim se je srečal tudi s predsednikom Svetovne zveze gluhih WFD, dr. Josephom Murrayjem. ZDGNS se mu je zahvalila za podporo mnenje pri ustanovitvi mednarodne krovne organizacije Inštitutov znakovnih jezikov. Ob tem smo mu predstavili tudi projekte ZDGNS, Inštituta za slovenski znakovni jezik kot tudi Hiše znakovnega jezika. Navdušen je nad aktivnostmi v Sloveniji in je izrazil zanimanje, da bi te informacije in projekte ZDGNS delila s svetom na Kongresu WFD, ki bo leta 2027.

Predsednik ZDGNS je izkoristil priložnost za individualna srečanja z mnogimi voditelji nacionalnih zvez gluhih, kot tudi z akademiki, kulturniki in številnimi drugimi prijatelji.

Zelo ploden sestanek je bil tudi s profesorjem na Gallaudet University, s katerim bomo iskali poti sodelovanja na akademski ravni na področju slovenskega znakovnega jezika in tolmačenja.

Lepo presenečenje je pripravil tudi gostitelj naslednjega kongresa WFD, ki bo septembra 2027 v Abu Dabiju, v Združenih arabskih emiratih. Predsednika ZDGNS Gorazda Orešnika so povabili na oder, kjer so mu osebno predali povabilo vsem gluhim iz Slovenije, da se udeležijo kongresa WFD leta 2027. Zagotovili bodo ugodne cene in prijetne pogoje. Ob tej priložnosti so objavili tudi uraden datum, naslovno temo in logo konference: Znakovni jezik vedno in povsod, september, Abu Dabi, ZAE.

ZVEZA DRUŠTEV GLUHIH
IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE

I FEEL DEAF SLOVENIA

Deaf Expo day: Sign language and deaf culture

Datum: sobota, 26. september 2026

Lokacija: Ljubljana, Slovenija

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije z veseljem naznanja organizacijo posebnega dogodka ob mednarodnem dnevu gluhih 2026 in mednarodnem dnevu znakovnih jezikov: **Deaf Expo SLOVEnia Day**. Ta edinstveni dogodek bo posvečen znakovnemu jeziku in kulturi gluhih.

Na dogodku bodo imeli gluhi iz Slovenije in tujine priložnost predstaviti svoje talente in spretnosti v znakovnem jeziku na različnih področjih, kot so kultura, umetnost, obrt, kulinarika in številne druge dejavnosti.

Vabilo k sodelovanju

Vabimo vas, da izrazite zanimanje za sodelovanje s predstavitvijo svojega talenta, naj bo to

vaš hobi ali poklic. Med nami je veliko ustvarjalnih posameznikov s področja:

- ▶ tetoviranja
- ▶ ličenja
- ▶ frizerstva
- ▶ slikarstva
- ▶ masaž
- ▶ poezije v znakovnem jeziku
- ▶ izraznega plesa
- ▶ gledališča v znakovnem jeziku

Če želite sodelovati, nam pišite na **info@zveza-gns.si** in sporočite, na katerem področju bi se želeli predstaviti. Po prijavi vam bomo poslali nadaljnje informacije.

Predvideni program

Glavni oder

- ▶ Otvoritev s kulturnim programom
- ▶ Kulturno-umetniške točke

Stranski oder

- ▶ Kulturno-umetniške točke

Stojnice

- ▶ Gastronomija
- ▶ Umetnost in kultura Obrt
- ▶ Znakovni jezik

- ▶ Dostopnost in tehnični pripomočki
- ▶ Druga področja glede na prijave

Organizacijski odbor ZDGNS vas z veseljem pričakuje na **Deaf Expo SLOVEnia Day**! Za dodatne informacije nas kontaktirajte na **info@zveza-gns.si**. Pridružite se nam v praznovanju znakovnega jezika in kulture gluhih ter odkrijte bogastvo talentov, ki jih naši sodelujoči ponujajo.

Tokio gosti 25. poletne igre Deaflympics

Med 15. in 26. novembrom 2025 bo Tokio postal svetovno središče športa gluhih. V japonski prestolnici bodo potekale **25. poletne olimpijske igre gluhih – Deaflympics Tokio 2025**, ki bodo združile športnike in športnice z vsega sveta.

Na največjem športnem dogodku gluhih pričakujejo **udeležbo približno 6.000 oseb iz 70 do**

80 držav in regij. Med njimi bo okoli **3.000 športnikov**, ki se bodo pomerili v **21 športnih panogah**, ter približno **3.000 uradnikov, sodnikov in osebja**.

Športni program

Tekmovanja bodo potekala v naslednjih disciplinah:

→ Atletika

→ Badminton

→ Košarka

→ Odbojka na mivki

→ Orientacijski tek

→ Streljanje

→ Plavanje

→ Bowling

→ Kolesarska cesta

→ Gorsko kolesarjenje

→ Nogomet

→ Namizni tenis

→ Taekwondo

→ Tenis

→ Golf

→ Rokomet

→ Judo

→ Karate

→ Odbojka

→ Rokoborba v prostem slogu

→ Rokoborba grško-rimska

Pomen dogodka

Deaflympics igre so več kot le športno tekmovanje – so praznik kulture, jezika in identitete gluhih. Organizacija iger v Tokiu bo priložnost za še večjo prepoznavnost športa gluhih ter za povezovanje skupnosti na globalni ravni.

Slovenija se bo tudi tokrat predstavila s svojo reprezentanco, ki bo skušala nadaljevati bogato tradicijo nastopov na Deaflympics.

V tokratni številki revije *Iz sveta tišine* predstavljamo slovenske olimpijce, ki se bodo udeležili letošnjih olimpijskih iger gluhih.

Spoznali boste njihove športne poti, dosežke in cilje ter izvedeli, kako se pripravljajo na največji športni dogodek na svetu.

Nazaj v šole

“Šola je prvo, kar potrebujejo!”

Kratek pregled zgodovine izobraževanja gluhih na Slovenskem

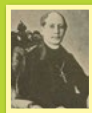
Slovenski
ŠOLSKI
MUZEJ

Nekateri učitelji poučujejo tudi gluhe otroke

Začetniki poučevanja gluhih otrok na slovenskih tleh so bili posamezni učitelji, duhovniki, ki so čutili moralno dolžnost, da tudi nepolnočutnim otrokom omogočijo osnovno izobražbo in s tem dostojno življenje. Gluhonemi otroke so poučevali v razredih skupaj s polnočutnimi otroki.

Prve korake k organiziranemu izobraževanju gluhih otrok je Avstrijsko cesarstvo naredilo v začetku 19. stoletja, ko je vsem učiteljem poslalo knjigo Franza Hermanna Czecha, Nazorni pouk mišljenja in govora, 1836, z napotki, kako naj gluhe otroke vključujejo v redni pouk. Učitelji so bili za poučevanje gluhih tudi denarno nagajeni.

Izobraževanje učiteljev za pouk gluhih je kot nujno potrebno prvi predlagal dr. Anton Jarc (1815-1900), profesor filozofije na ljubljanskem liceju, ki je v okviru svojih predavanj poučeval tudi metodiko pouka za gluhe.

Enosločna abeceda za gluhe. Metodna knjiga za pouk gluhih iz leta 1846.

Anton Pagon je kot učitelj normalke – brez dvoma v veri, da tako delajo tudi drugi učitelji – v šoli poučeval poleg rednih učencev tudi devet gluhih učencev iz Gorice in okolice, ki jih je učil v nemškem, italijanskem in slovenskem jeziku in pri tem uporabljal tudi naravne kretne za pojasnjevanje pojmov. Ni dvoma, da je uporabljal Czechovo knjigo Nazorni pouk mišljenja in govora, ki jo je avstrijska vlada 30. julija 1836 razposlala po Primorskem učiteljem, da bi se ogreli za pouk gluhih pri osnovnih šolah in da bi njihovo šolanje postalo splošna potreba v deželi.

(V: B. Jakopič, L. Ševc, Peta do besede, 1986.)

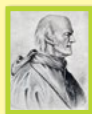
Gluhonemi otroci v zasebnih zavodih

Gluhonemi otroci s slovenskega ozemlja so se najprej šolali v tujih zavodih, največ v Gradcu, Linzu in na Dunaju, potujevanje slovenskih otrok pa je spodbudilo težnje po ustanavljanju zasebnih zavodov za gluhe tudi na naših tleh.

Prvi slovenski zasebni zavod za gluhe je bil ustanovljen v Gorici leta 1840 na pobudo duhovnika in učitelja Valentina Staniča. Pouk v njem je potekal v slovenskem in italijanskem jeziku, glavni cilj zavoda pa so bili, da bi vzgojili učence v dobre kristjane in državljane, jih naučili govora in jim pomagali usvojiti obrtniške veščine, ki bi jim omogočale samostojno preživljanje. Pouk gluhih je potekal po znakovni metodi, bolj nadarjeni učenci in učenci z ostanki sluha so se učili tudi po govorni metodi.

Leta 1886 so redovnice de Notre Dame ustanovile šolo za gluhe in gluhoneme deklice v Šmihelu pri Novem mestu, prvi zavod za gluhe na območju Kranjske. Gluhe deklice so takrat redkeje kakor dečke pošiljali v tujino, zato je bil šmihelski zavod zanje izjemnega pomena. Pouk je potekal samo po glasovno-govorni metodi, kar je bilo za tisti čas zelo napredno. Veliko pozornost so posvečali ročnim delom in gospodinjstvu, saj so gluhe deklice pripravljali za gospodinjstvo in hišne pomočnice. Zavod je prenehal s svojim delovanjem leta 1904, ko je Kranjski zavod za gluhe in gluhoneme v Ljubljani prišel pod državno upravo.

Valentin Stanič (1774-1847), duhovnik in učitelj, se je začel za surspedagoško zanimati ob prebiranju Czechove knjige Nazorni pouk mišljenja in govora. Ljubecem in očetom do gluhe mladine sta ga v njegovih prizadevanjih pripeljala vse do ustanovitve zavoda za gluhe in gluhoneme v Gorici. Slovenski Stanič poznamo tudi kot zavetnega svinjstva in naravoljuba. Po njem nosi ime planinska koča Staničev dom pod Triglavom (1332 m).

Pripomoček za pouk gluhih v govorni metodi, poljudni vsi in jeziki pri izgovorjavi dolocenih vokalov in konsonantov. Metodna knjiga za pouk gluhih iz leta 1846.

Ni še dolgo tega, kar se je zelo nadarjen fant hotel posvetiti čevljarški obrti. Oče mu je dobil mojstra, zdravnik je spoznal fanta kot popolnoma sposobnega za delo, toda obrtna zadruga v dotičnem kraju se je postavila na stališče, da se fant zaradi gluhot ne more in ne sme učiti čevljarstva ali kake druge obrti, kar se pravi z drugo besedo, da naj gre berati ali pa krasit, kajti živ vendar ne more v zemljo. Šele s pritožbo na narodnijskem mestu se je doseglo, da je bila ta skrajno nehumana odločba obrtne zadruge razveljavljena.

(V: V. Maz, Ustoda gluhih in mladih, 1933.)

Družilo Zvezne deželne šole šolajo pri Novem mestu, 1884. Stanič.

dnevni ritem, ki ga zaznamujejo učenje, priateljstva in nove izkušnje.

Za otroke z okvaro sluha je začetek šolskega leta lahko poseben izziv. Pomembno je, da imajo

“Šola je prvo, kar potrebujejo!”

Kratek pregled zgodovine izobraževanja gluhih na Slovenskem

Slovenski
ŠOLSKI
MUZEJ

Kranjski ustanovni zavod za gluhoneme v Ljubljani

Z ministrskim razglasom z dne 6. julija 1881 je bilo ukazano, da se morajo tudi nepolnočutni otroci udeleževati ljudskega pouka. Zakonodaja je spodbujala ustanavljanje specialnih zavodov, a dokler teh ni bilo dovolj, so se gluhi otroci vključevali v redne ljudske šole. Učiteljski pripravki so se na učiteljski seznanjali z učnimi metodami za pouk gluhih otrok, priporočeni so jim bili tudi obiski v tujih zavodih. Slovenski svet je leta 1881 in nato še leta 1889 naletel izpeljavo popisa gluhih otrok na Kranjskem, s čimer se je potrdila potreba po posebnem zavodu za gluhe otroke.

Donacije posameznikov za gradnjo gluhonemnice so se zbirale že 70 let pred njeno dejansko ustanovitvijo. Z zapuščino Ignacija Holzapfala in pod gradbenim nadzorstvom Ludvika Gonazija in Ivana Billa je bil Kranjski zavod za gluhe in gluhoneme na Zaloški cesti 5 v Ljubljani zgrajen v manj kot dveh letih. Sprva je deloval kot zasebni zavod, leta 1905 pa je postal državna ustanova.

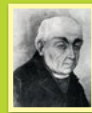
V organizacijskem statutu zavoda so bile jasno poudarjene tri njegove glavne naloge: vzgoja in pouk gluhonemnih dečkov in deklic, priprava mladih za opravljanje različnih obrti ter izobraževanje ljudskošolskih učiteljev o metodah pouka gluhih.

Učna doba v zavodu je trajala osem let. Pouk je potekal v slovenskem jeziku, po glasovno-jezikovni metodi. Uporaba kretne je bila dovoljena v sproščnem pogovoru in za dodatno pojasnjevanje novih pojmov pri pouku.

Ker je med prvo svetovno vojno poslopje zavoda postalo vojašnica in bila bolnišnica, sta bila poslopje in zavodski inventar zelo poškodovana.

Povojni se je zavod spoprijel z odpravljanjem posledic vojne, pomikanjem prostora in nerazumevanjem države za ureditev vprašanja slušno prizadetih. V teh razmerah je vodenje zavoda prevzel Fran Grm. Pod njegovim vodstvom je zavod začel sprejemati nove učence, poskrbljeno je bilo za sistemsko ureditev izobraževanja učiteljev za gluhe, v delo je uvažal nove prakse iz tujine.

Od leta 1945 do 1946 je gluhonemnici našel zavetjeto tudi zavod za slepe otroke, saj je zaradi vojne ostal brez svojega poslopja v Kočevju.

Ignacij Holzapfel (1799-1868), duhovnik, pesnik in šolnik. V oporoki je vse svoje premoženje zapustil za gradnjo zavoda za gluhe in gluhoneme na Kranjskem, zato se omenja kot oče gluhonemnice. Z njegovo zapuščino so zgradili in opremlili zavodsko stavbo.

Berilo za gluhoneme otroke 5. in 4. šolskega leta, sestavil: Eberhard, Zupančičeva in Maz, založilo zavodsko društvo državnega Zavoda za gluhe in gluhoneme v Ljubljani, 1928. Naslovnica in berilo iz gluhonemnice.

Pride na primer o bo-
žiču mati, da bi vžela otroka na
prve počitnice. Sedem let ali še dlje je
čakala, da bi čula kdaj iz njegovih ust vsaj
eno samno besedo, da bi znal ta otrok pok-
licati svoj njo, ki mu je dala življenje in ki je
toliko pretrpela zanj. Zaman se ji je že zdelo
ta njena želja. Ko ga je jeseni pripeljala v glu-
honemnico, je bila pač prepričana, da se bo otrok
načel v zavodu tistega svojevrsnega izražanja,
ki mu pravimo kretanje ... Ali si morete pred-
stavljati presenečenje te matere, ki ji otrok, čim jo
ugleda, veselo zakliče: mama! Česar nikoli več
ni pričakovala, ji je dal ta trenutek. Solze jo
zalijejo, presrečna objame dete, ki jo je v tej
sami besedi obslilo s toliko blaženostjo.

(V: V. Maz, V svet gluhonemne otroke, Stridelet let gluhonemnice v Ljubljani, 1949.)

Razvoj državnih zavodov širom po Sloveniji

Leta 1945 je bila v Portorožu ustanovljena gluhonemnica, ki je nadaljevala tradicijo zavoda za gluhe v Gorici. Pozneje se je preimenovala v Center za korekcijo sluha in govora Portorož, danes je to Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož. Dolga leta so dejavnosti zavoda potekale v neprimernih in nenamenskih prostorih starega hotela, v nove in sodobno opremljene prostore so se preselili leta 1988. Med delovanjem so vse bolj razvijali samostojnost in opolnomočenje otrok v njihovem lokalnem okolju, tako so leta 2000 uvedli individualne slušne in govorne treninge v Novi Gorici, Ajdovščini, Sežani in Postojni. V zavodu danes izvajajo predšolske in osnovnošolske programe, v njegovo delovanje so vključeni tudi dijaški in študentski domovi ter druge nastanitve.

Center za korekcijo sluha in govora v Mariboru je bil ustanovljen leta 1962. Prvo desetletje delovanja centra je minilo v prepričevanju lokalne in republiške oblasti o potrebi sistematičnega izobraževanja gluhih in naglušnih v tem delu Slovenije. Do takrat so bili namreč ti otroci prepušteni sami sebi in redkim, ki so jim poskušali pomagati. Leto dni po ustanovitvi je bil organiziran prvi šolski razred, v nekaj letih je nastala popolna osnovna šola, med drugim tudi s predšolskim oddelkom. Pomemben je bil tedaj inventiven pristop nastanitve otrok iz oddaljenih krajev v rejskih družinah, in ne v internatu, z ujeteljivostjo, da nadomestna družina podpira čim bolj vsestranski razvoj otroka.

Sčasno se je naprej razvijal Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana. Odprl se je vrtec. Na podlagi raziskave govora v ljubljanskih šolah je prišlo do potrebe po ustanovitvi logopedijskega oddelka. Postopoma je raslo število kadra, ki se je vse bolj izobraževal in znanstveno udeleževal tako doma kot v tujini.

Margarita Stajnik Rogelj (1921-2002), defektologinja – logopedinja, je bila ustanoviteljica Centra za sluh in govor Maribor. Prva v Jugoslaviji je uvedla verbalno-tonalno metodo, verjela je v integracijo gluhih v šolske okolje, vzpostavila je tudi intenzivno sodelovanje zavoda s splošno bolnišnico Maribor in zagrebovalo fakulteto za defektologijo. Ves čas je skrbela za finančno podporo države zavodu. Kasneje je postala mentorica številnim mlajšim kolegom.

Predšolski slušno prizadeti otroci med spoznavanjem s tehnologijo, ki jim bo pomagala pri sporazumevanju.

Sedaj sem se v Mimi
Peči pri Novem mestu. Kot slišči
otrok sem doživel 17 let starosti. Hudo sem
zbolel. Imel sem možgansko bolezen tumor.
Med boleznijo sem oglohl. Ko sem odrasel, je
oče prišel pome. Mami je pritekel nekaj solz iz oči,
ker sem oglohl. Starše je zelo skrbelo.
Šel sem nazaj v šolo. V razredu nisem ničesar več slišal,
tako da sem kmalu izstopil. Očino je pitalo očeta, naj
me pošlje v šolo v Portorož, v Zavod za gluhe mladino.
Zelo sem bil žalosten, ker sem bil daleč od doma. Tudi
jokati sem za mano in očetu, posebno pa še za brata in
sestra. V Portorožu sem se hotel spet v šolo, razredu.
Otroci so me naučili kpletanja. Vsi so me imeli radi kot
dobri tovariši. Čez nekaj dni sem bil že zadovoljen v
Portorožu, ker sem bil ob morju. Vse 4 razrede sem
doživel s odličnim uspehom.

(V skrajšani obliki posneto po B. Jakopič, Zvezi in tiskini, 1993.)

Pri obisku v Centru za korekcijo sluha in govora Portorož.

Začelo se je novo šolsko leto, ki vedno prinaša posebno vznemirjenje in pričakovanja – tako za otroke kot tudi za starše in učitelje. Po dolgih poletnih počitnicah se ponovno polnijo šolske klopi, hodniki in igrišča, vrača se vsako-

Izredni kongres Evropske športne organizacije gluhih 2025

V nemškem Hannovru je 14. in 15. avgusta 2025 potekal izredni kongres Evropske športne organizacije gluhih (EDSO), ki je združil predstavnike nacionalnih športnih zvez gluhih iz celotne Evrope. Dogodek je bil ključen za razpravo o prihodnosti športa gluhih, organizaciji tekmovanj in krepitvi vključenosti gluhih športnikov v evropskem in svetovnem prostoru.

Namen in pomen kongresa

Izredni kongres je bil sklican z namenom obravnave aktualnih izzivov in priložnosti, s katerimi se sooča EDSO. Organizacija, ki je bila leta 1983 v Antibesu ustanovljena z namenom spodbujanja športnih dejavnosti za gluhe, igra ključno vlogo pri organizaciji evropskih prvenstev in drugih mednarodnih tekmovanj na evropski ravni. Kongres je omogočil razpravo o strateških usmeritvah in sodelovanju z Mednarodnim komitejem za šport gluhih (ICSD).

Na dnevnem redu kongresa so bile naslednje zadeve:

- ▶ Sprejetje novega statuta EDSO: Na kongresu je bil predstavljen in sprejet novi statut organizacije, ki posodablja pravila delovanja, upravljanja in članstva, da bi zagotovili večjo preglednost in učinkovitost delovanja EDSO.
- ▶ Projekt Evropske igre mladih gluhih 2026: Predstavljen je bil projekt Evropskih iger mladih gluhih, ki bodo leta 2026 potekale v Hannovru. Igre bodo namenjene mladim gluhim športnikom, z namenom spodbujanja njihovega razvoja in vključevanja v tekmovalni šport.
- ▶ Priprave na prihodnja tekmovanja: Posebna pozornost je bila namenjena koledarju

evropskih prvenstev, vključno z evropskim prvenstvom v kegljanju, ki bo leta 2026 potekalo v Mariboru. Razpravljali so o logističnih in finančnih vidikih, da bi zagotovili čim boljše pogoje za športnike.

- Tehnološke inovacije: Obravnavali so uporabo tehnologij, ki bo omogočila spremljanje športnikov z njihovimi rezultati, vpogled v organiziranje evropskih prvenstev ter v arhiv dosedanjih evropskih prvenstev gluhih.

Slovenska udeležba

Slovenija je imela na kongresu pomembno vlogo, saj jo je zastopala Sabina Hmelina, predsednica SZGS, ki znotraj EDSO deluje tudi kot športna direktorica za kegljanje. Njena vloga je ključna pri organizaciji evropskega prvenstva v kegljanju, ki bo leta 2026 potekalo v Mariboru. Sama je tudi članica ženske komisije EDSO, ki je organizirala uspešni seminar za vodilne ženske v športu gluhih, ki je bil v času letošnjih prvomajskih praznikov v Istanbulu.

Rezultati in sklepi

Izredni kongres je prinesel več pomembnih sklepov, ki bodo vplivali na prihodnost EDSO:

- Novi statut EDSO: Sprejetje novega statuta bo omogočilo boljše upravljanje organizacije in njeno prilagajanje sodobnim izzivom.

Glasovanje za novi statut EDSO na kongresu

- Evropske igre mladih gluhih 2026: Potrjena je bila organizacija iger v Hannovru, kar je pomemben korak k spodbujanju mladih talentov v športu gluhih.
- Evropsko prvenstvo v kegljanju 2026: Potrjena je bila organizacija prvenstva v Mariboru, kar bo pomemben dogodek za slovenski in evropski šport gluhih.
- Kandidatura za maraton 2027: Slovenska kandidatura za maraton v Ljubljani je bila dobro sprejeta, kar odpira možnosti za organizacijo še enega velikega dogodka pod okriljem EDSO.
- Posodobitev pravil in standardov: Sprejeti so bili predlogi za posodobitev pravil tekmovanj, ki bodo omogočili večjo pravičnost in preglednost.
- Promocija športa gluhih: Kongres je poudaril potrebo po večji medijski prepoznavnosti dosežkov gluhih športnikov, saj ti pogosto ostanejo spregledani v primerjavi z drugimi športniki.

Zaključek

Izredni kongres EDSO v Hannovru je bil pomemben korak k nadaljnjemu razvoju športa gluhih v Evropi. Sprejetje novega statuta, potrditev Evropskih iger mladih gluhih 2026 v Hannovru, organizacija evropskega prvenstva v kegljanju v Mariboru in kandidatura za maraton v Ljubljani 2027 so ključni dosežki, ki bodo okrepili tudi položaj Slovenije v EDSO in omogočili boljše pogoje za gluhe športnike. Slovenska udeležba, zlasti vloga Sabine Hmelina in SZGS, je dodatno poudarila pomen naših športnikov in športnih organizacij, kar obljublja nadaljnje uspehe na evropski ravni.

Ogled prizorišča Evropskih iger mladih gluhih 2026

Nalepka slušna zanka v prostoru za uporabnike slušnih aparatov

– pomembna informacija v javnih ustanovah

V številnih javnih ustanovah boste opazili posebno **nalepko z mednarodnim znakom za indukcijsko (slušno) zanko**. Ta nalepka je namenjena predvsem **naglušnim osebam, ki uporabljajo slušne aparate**.

Da bi sistem deloval, mora imeti oseba v svojem slušnem aparatu **vklučeno t-tuljavo (telecoil ali T-program)**. Ko je ta program pravilno nastavljen, se aparat poveže z indukcijsko zanko, ki je nameščena v prostoru. Na ta način se zvok iz mikrofona ali druge avdio naprave prenese neposredno v slušni aparat, brez motečih шумov in odmevov iz okolja.

Indukcijske zanke so vse pogostejše nameščene v dvoranh, čakalnicah, na blagajnah, v bankah, poštah in drugih javnih prostorih, kjer je komunikacija ključnega pomena. **Nalepka z mednarodnim znakom** tako naglušnim jasno sporoča, da je prostor opremljen s tehnologijo, ki jim omogoča lažje sledenje pogovoru ali dogajanju.

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije si prizadeva, da so osebe z okvaro sluha o tem

ustrezno ozaveščene in da vedo, kako uporabljati t-tuljavo v slušnem aparatu. Le z aktivirano funkcijo T in delujočo slušno zanko bo komunikacija učinkovita in razumljiva.

**24. FESTIVAL ZA *tretje*
ŽIVLJENJSKO OBDOBJE**

Vsi smo ena generacija!

30. september — 2. oktober 2025
od 9. do 18. ure, 2.10. do 17. ure
Cankarjev dom, Ljubljana

ZDGNS na Festivalu za tretje življenjsko obdobje

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenije bo tudi letos sodelovala na **24. Festivalu za tretje življenjsko obdobje (F3ŽO)**, ki bo potekal od 30. septembra do 2. oktobra 2025 v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Naša organizacija bo na festivalu prisotna s **stojnico**, kjer bomo obiskovalcem predstavili

svoje programe, dejavnosti in podporo za osebe z izgubo sluha.

Posebej vas vabimo, da pridete **2. oktobra 2025**, ko bomo v sodelovanju z **Društvom gluhih in naglušnih Ljubljana** pripravili:

- ▶ predstavitev Dnevnega centra za starejše gluhe, naglušne in gluhoslepe,
- ▶ ter kratko kulturno točko v slovenskem znakovnem jeziku.

Dogodek bo potekal med **15.00 in 15.40**.

Vabljeni, da nas obiščete in z nami delite prijetne trenutke!

POGOVORNA SKUPINA POLŽEV VSADEK

SREČANJA VODITA UPORABNICI PV

**TEJA MERVAR
REHORIC**

magistra socialnega dela

DARJA PAJK

delovna terapevtka,
NLP mojster praktik,
mediator

Namen skupine:

- usmerjeni pogovor in hkrati tudi vadba poslušanja s polžkovim vsadkom,
- podpiranje drug drugega,
- izmenjava izkušenj
- informiranje novih kandidatov za polžev vsadek.

SKUPINA POTEKA:

**VSAKO
3. SREDO
V MESECU**

OB 17. URI

**SREČANJA POTEKAJO
PREKO SPLETA
(ZOOM)**

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA.
SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANJEM.

Za več informacij smo vam na voljo na:
E: reha.center@zveza-gns.si
T: 01 505 80 46.

RehaCenter Sluh
Drenikova 24
1000 Ljubljana

Prijavite se na:

RehaCenter Sluh

ZVEZA DRUŠTEV
GLUHIH IN NAGLUŠNIH SLOVENIJE
DEAF AND HARD OF HEARING CLUBS ASSOCIATION OF SLOVENIA

Spoznajte slovensko zgodovino v Muzeju novejše in sodobne zgodovine Slovenije

Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije je osrednja državna ustanova za slovensko zgodovino od prve svetovne vojne do danes. Hranimo kulturno-zgodovinsko dediščino in proučujemo teme političnega, socialnega, gospodarskega in kulturnega življenja s celotnega etničnega ozemlja Slovenije in zunaj njenih meja. Osvetljujemo prelomne dogodke, vsakdanje življenje, družbene spremembe ter kulturni in umetniški razvoj, ki so oblikovali našo državo in njene prebivalce.

Zgodovino Slovencev predstavljamo na stalni razstavi **Slovenci v 20. stoletju**, ki jo nadgrajujemo z občasnimi razstavami, s katerimi

podrobneje razkrivamo različne teme in obdobja slovenske zgodovine.

Muzej nudi organizirana brezplačna vodstva po stalni in občasni razstavi s tolmačem slovenskega znakovnega jezika. Nekateri predmeti iz muzejskih zbirk so v slovenskem znakovnem jeziku osebam z okvaro sluha predstavljeni v video prispevkih, ki jih lahko najdete na muzejski spletni strani <https://bit.ly/znakovni-jezik-muzej>.

Trenutna občasna razstava ***Zdravje je naše največje bogastvo*** obiskovalcem predstavlja izbrane zgodbe slovenske zdravstvene in medicinske dediščine od začetka 20. stoletja do danes. Razstava izpostavlja razvoj javnega zdravstva na slovenskem, delovanje zdravstvenega osebja v mirnodobnih in v izrednih razmerah (v vojnah, ob naravnih katastrofah, nesrečah večjega obsega...), predstavi nekatere nalezljive bolezni ter izstopajoče dosežke slovenske medicine in zdravstva.

Ob mednarodnem dnevu gluhih vabimo na vodenje po stalni razstavi v slovenskem znakovnem jeziku

V petek, 26. septembra 2025, ob 11.00 lepo vabljeni v Cekinov grad Muzej novejši in sodobni zgodovine Slovenije na brezplačno vodstvo po stalni razstavi Slovenci v 20. stoletju. Vodenje bo v slovenskem znakovnem jeziku. Na vodstvu bomo spoznali več kot sto let slovenske zgodovine in nekatere zanimive predmete, ki so del stalne razstave. Po razstavi bo s kustosinjo vodila tolmačka Mojca Korenjak.

Zavod za gluhonemo mladino. Ljubljana, 17. maj 1955. Avtor: Svetozar Busić. Hrani MNSZS.

Kava s predsednikom – srečanja vsak prvi petek v mesecu

Zveza društev gluhih in naglušnih Slovenija,
Drenikova 24, Ljubljana

Vabilo

Predsednik Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije vas vabi
na klepet ob kavi, ki bo
vsak prvi petek v mesecu od 9. do 10. ure
na vrtu ZDGNS, v primeru slabega vremena se bo klepet odvijal v
kletnih prostorih ZDGNS.

*Klepet ob kavi s
predsednikom Zveze društev
gluhih in naglušnih Slovenije
Gorazdom Orešnikom.
Dobrodošli!*

Na vrtu Zveze društev gluhih in naglušnih Slovenije je 5. septembra potekalo **prvo srečanje ob kavi s predsednikom Gorazdom Orešnikom**. V sproščenem vzdušju smo izmenjali številne ideje in predloge ter začeli tradicijo rednih mesečnih druženj.

Naslednje srečanje bo v petek, 3. oktobra 2025, ob 9. uri, v prostorih ZDGNS. Tudi v prihodnje bodo srečanja potekala **vsak prvi petek v mesecu**.

Vabljeni, da se nam pridružite ob kavi in prijetnem pogovoru. ☺

ZDGNS na Festivalu LUPA: pogovori, nasveti in ozaveščanje

Na Prešernovem trgu v Ljubljani je v začetku septembra ponovno zaživel Festival LUPA – največji slovenski festival nevladnih organizacij. Med pisanimi stojnicami je bilo tudi letos moč najti Zvezo društev gluhih in naglušnih Slovenije, ki je obiskovalce nagovarjala z bogato ponudbo informacij, literature in osebnimi pogovori.

Na naši stojnici so se obiskovalci lahko seznanili s tečaji slovenskega znakovnega jezika (SZJ), pobrskali po učbenikih in slovarjih SZJ ter knjigah, ki so opremljene s slikami kretenj SZJ, in v roke vzeli zloženke, ki odgovarjajo na številna vprašanja: kako do slušnega aparata, kaj storiti, ko aparat že imamo, kaj je polžev vsadek, kako si pomagati pri tinitusu. Posebno pozornost smo namenili tudi zloženkam za

naglušne in drugim gradivom, ki osvetljujejo življenje z izgubo sluha.

Posebno pozornost je letos pritegnila maskota – gluhi lisjak, ki je hodil med obiskovalci in nosil sporočilo, da se bliža mednarodni dan gluhih, ki ga po svetu praznujemo zadnjo soboto v septembru. S svojo prisotnostjo je poskrbel za nasmeh otrok in odraslih ter hkrati opomnil, kako pomembno je ozaveščanje o gluhoti in naglušnosti.

Festival LUPA je znova dokazal, kako dragoceno je srečanje nevladnih organizacij z ljudmi. Za ZDGNS je bil to dan, ko smo na glas in v kretanjah spregovorili o izgubi sluha, o izzivih in rešitvah, predvsem pa o tem, da nismo sami – da obstaja skupnost, ki zna prisluhniti tudi v tišini.

POGOVORNA SKUPINA ZA OSEBE S TINITUSOM

Tinitus je šumenje, piskanje, ropotanje in ostali različni zvoki, ki jih oseba sliši na enem ali obeh ušesih. Zvoki lahko po določenem času izginejo, lahko pa so stalno prisotni in zato lahko močno vplivajo na kvaliteto življenja (npr. slabši spanec, utrujenost, nezbranost, tesnoba.)

SKUPINA POTEKA:

**VSAK
2. ČETRTEK
V MESECU**

OB 18. URI

**SREČANJA POTEKAJO
PREKO SPLETA
(ZOOM)**

Namen skupine:

- Pogovor
- Izmenjava izkušenj
- Pridobivanje in izmenjava informacij
- Lajšanje težav
- Medsebojna podpora
- Pomoč in sodelovanje

Srečanja vodi
Gregor Jenko, psiholog

UDELEŽBA NA SKUPINI JE BREZPLAČNA.
SKUPINA JE PODPRTA S PODNASLAVLJANJEM.

**V SKUPINO POVABIMO TUDI STROKOVNJAKE, KI
DELUJEJO NA PODROČJU TINITUSA.**

Za več informacij smo vam na voljo na: reha.center@zveza-gns.si

Državno prvenstvo v odbojki na mivki v Kostanjevici na Krki

V soboto, 30. avgusta, se je v Kostanjevici na Krki zaključilo državno prvenstvo v odbojki na mivki, kjer so tekmovalci kljub neugodnim vremenskim razmeram navdušili z borbenostjo in športnim duhom. Tudi močan dež, ki je spremljal tekmovanje, ni ustavil ekip – vztrajale so vse do konca ter pokazale izjemno vzdržljivost in srčnost.

Športniki so se pomerili v treh kategorijah – moške, ženske in mešane dvojice. Na igrišču so potekale napete tekme s številnimi preobraty, saj se je vsak par boril za najvišja mesta.

Moške dvojice

1. mesto: Tomi Strel in Uroš Prinčič (DGN Severne Primorske)
2. mesto: Aleš Škof in Nel Delošto (DGN Južne Primorske)
3. mesto: Miha Jakofčič in Robert Debevc (MDG Ljubljana)

Ženske dvojice

1. mesto: Saša Štor in Jelena Bolshedonova (Društvo DOZIS Dolenjske in Bele krajine)
2. mesto: Tina Strel in Ana Rutar (DGN Severne Primorske)
3. mesto: Valerija Škof in Dijana Škof (DGN Koroške Dravograd)

Mešane dvojice

1. mesto: Aleš Škof in Saša Štor (Društvo DOZIS Dolenjske in Bele krajine)
2. mesto: Tomi Strel in Tina Strel (DGN Severne Primorske)
3. mesto: Nel Delošto in Aleksandra Prelaz (DGN Južne Primorske)

Prvenstvo je znova pokazalo, da odbojka na mivki med gluhimi in naglušnimi športniki ni le šport, ampak tudi priložnost za druženje, krepitev vezi in širjenje športnega duha.

Iskrene čestitke vsem tekmovalcem za dosežene rezultate!

Državno prvenstvo v balinanju ekipno

V soboto, 6. septembra, je v Škofji Loki potekalo državno prvenstvo v balinanju ekipno. Tekmovanje je bilo na pokritem štiristeznem balinišču Balinarskega društva Lokateks Trata, organizacijo pa je prevzelo Medobčinsko društvo gluhih za Gorenjsko Auris Kranj v sodelovanju s Športno zvezo gluhih Slovenije. Prvenstvo je potekalo pod budnim očesom enega sodnika.

Na igrišče je stopilo sedem moških in štiri ženske ekipe. Moški so tekmovali na treh, ženske pa na enem igrišču. Sistem tekmovanja je bil zasnovan tako, da se je vsaka ekipa pomerila z vsemi nasprotniki, kar je prineslo napete obračune in dinamično dogajanje skozi ves dan.

Pri moških je ekipa MDGN Auris Kranj še enkrat potrdila svojo kakovost. Ponovila je uspeh iz preteklega leta in zmagala v vseh šestih tekmah, s čimer je znova osvojila naslov državnih prvakov.

Pri ženskah je slavila ekipa DGN Ljubljana, ki je prav tako brez poraza ugnala vse tekmice in se veselila naslova državnih prvakinj.

Iskrene čestitke vsem tekmovalcem za borbenost, najboljšim pa za osvojene naslove državnih prvakov!

Končni rezultati

Moški:

1. MDGN za Gorenjsko Auris Kranj – Rok Knez, Andrej Filipič, Mirko Reichard, Franjo Jelenc, Ivan Vačovnik
2. DGN Ljubljana – Igor Časar, Milan Kralj, Tine Golob, Anton Klepec
3. DGN Pomurja Murska Sobota – Nevenko Šemovčan, Albin Šmidlehner, Ignac Jakopina, Štefan Bec

Ženske:

1. DGN Ljubljana – Antonija Brumen, Marica Slaviček
2. MDGN za Gorenjsko Auris Kranj – Polona Kopina, Milena Roblek, Maja Šušteršič
3. DOOS celjske regije – Andreja Ukmar, Iva Pajtler, Ljudmila Veber

Z novim letom višje denarno nadomestilo za brezposelne

Visoki življenjski stroški marsikomu z minimalno plačo ne dopuščajo več niti pokritja slednjih, še precej bolj ranljivi pa so brezposelni. Kot kaže, bo tem vlada prišla nasproti, saj je napovedala dvig denarnega nadomestila, ki ga je že sprejela in bo začel veljati s 1. januarjem prihodnje leto. Nadomestilo se bo usklajevalo z minimalno plačo in ne bo več vezano na fiksne zneske. Poleg dviga nadomestil pa se strožji pogoji obetajo tudi za agencijsko delo. Na ministristvu za delo so jasni: 653 evrov ni dovolj za preživetje.

V Sloveniji dobrih trinajst tisoč ljudi prejema denarno nadomestilo za brezposelnost. Gre za začasno finančno podporo, do katere so upravičeni brezposelni med iskanjem nove zaposlitve. Vse od leta 2013 je bila zaradi finančne krize višina denarnega nadomestila omejena na 892 evrov bruto oziroma 652 evrov neto. Vrednost denarja je padla zaradi vse višjih cen ter življenjskih stroškov. Višina denarnega nadomestila tako ni več ustrezna. Novi zakon zato zvišuje zgornjo mejo denarnega nadomestila. «S 653 evri neto, kolikor zdaj znaša najvišje nadomestilo, se enostavno ne da preživeti,» je prepričan državni sekretar na ministristvu za delo Igor Feketija. Komentiral je tudi

strah, da zaradi zvišanja nadomestil brezposelni ne bi bili motivirani za zaposlitev. Kot je pojasnil, so do nadomestila upravičeni brezposelni, ki zaposlitve ne izgubijo po svoji krivdi.

Po predlogu novele bo najnižje nadomestilo od 1. januarja 2026 znašalo najmanj 70 odstotkov minimalne plače, najvišje pa prve tri mesece 130 odstotkov, nato pa vsake tri mesece nekaj manj - 110, 100 in 90 odstotkov, po 12 mesecih pa največ 80 odstotkov minimalne plače. V praksi bi to letos pomenilo skok najnižjega nadomestila na 894,40 evra in najvišjega nadomestila na 1661,04 evra bruto.

Na Zavodu za zaposlovanje ocenjujejo, da gre za korak k večji socialni varnosti brezposelnih ter za spodbudo za dejavno iskanje zaposlitve. Ob tem so dodali, da se že pripravljajo, da bo izplačevanje potekalo nemoteno in pregledno, ter pozivajo k sočasnim ukrepom za vrnitev brezposelnih na trg dela. Ob višjih nadomestilih in novih ukrepih pa ostaja ključno, da delo ostane ali znova postane vrednota, ne zgolj obveznost.

OKUSI POLETJA V KOZARCU

Kuhanje in vlaganje nista le opravili v kuhinji – sta del naših spominov in družinske tradicije. Vonj po kuhanem paradižniku, sladkih marelicah, slivah ... nas vrne v otroštvo, ko smo ob štedilniku pomagali mami ali babici in komaj čakali, da se bo kozarec odprl.

Vsak kozarec, ki ga postavimo v shrambo, je majhna zaloga topline in ljubezni za zimske dni. Zato smo z vami želeli deliti nekaj preizkušenih receptov, – preprosto, naravno in z veliko srca.

Vložena rdeča pesa

Sestavine:

- ▶ 3 kg rdeče pese
- ▶ 1 l vode
- ▶ ½ l alkoholnega kisa
- ▶ ½ kg sladkorja
- ▶ 2 žlici soli
- ▶ lovorjev list

Postopek:

Rdečo peso skuhamo in jo pustimo čez noč v vodi, v kateri smo jo kuhali. Naslednji dan jo olupimo, splaknemo in narežemo na lističe.

Posebej skuhamo kis, vodo, sladkor, lovorjev list in sol. Ko zavre, dodamo narezano peso in malo zavremo. Nato jo poberemo iz posode in še vročo nadevamo v kozarce. Zalijemo z vročo mešanico kisa, na vrh pa po želji nadrobimo malo lovorja ter kozarce dobro zapremo. Kozarce postavimo na glavo (na pokrove) in jih pokrijemo z odejo.

Ko se popolnoma ohladijo, jih pospravimo na hladno.

Paradižnikova mezga

Sestavine:

- ▶ 10 kg zrelih paradižnikov

- ▶ Sol (po okusu, 1-2 žlici na 10kg)
- ▶ Sladkor (po okusu, 1-2 žlici na 10kg)

Postopek:

Paradižnike operemo in odstranimo zeleni del (muho). Narežemo jih na kose in pretresemo v večjo posodo. Kuhamo jih na zmernem ognju, dokler se popolnoma ne razpustijo (pribl. 30-45 minut). Nato vse skupaj spasiramo s paličnim mešalnikom (po želji lahko tudi precedimo, da se znebimo paradižnikovih semen). Zdaj dodamo sol in sladkor in kuhamo dalje na nizkem ognju do zelene gostote (lahko traja 1-2 uri, odvisno od sočnosti paradižnika).

Vročo mezgo nalijemo v sterilizirane kozarce (naj bodo ogreti, da ne počijo). Kozarce dobro zapremo in pokrijemo, da se počasi ohladijo.

Hranimo v temnem in hladnem prostoru, po odprtju pa v hladilniku.

Vložene kumarice

Sestavine:

- ▶ 5 kg kumaric za vlaganje
- ▶ 3 l vode
- ▶ 1 l alkoholnega kisa
- ▶ 4-5 žlic soli
- ▶ 2 žlici sladkorja
- ▶ lovorjev list
- ▶ mešanica začimb za kumare (za v kozarce)

Postopek:

Kumarice skrbno očistimo in jih dobro operemo pod tekočo vodo. Pri tem jih lahko z rokami

tudi nekoliko 'zdrgnemo', da odstranimo bodice. Oprane kumarice osušimo.

V večji lonec vlijemo vodo in alkoholni kis, mešanici pa dodamo lovorjev list sladkor in sol. Pristavimo na kuhalnik in počasi segrevamo, da se sladkor in sol popolnoma raztopita. Mešanico poskusimo in po potrebi dodamo še malo soli in/ali sladkorja.

Ko mešanica za vlaganje skoraj zavre, v lonec dodamo kumarice. Pustimo jih v tekočini samo toliko, da spremenijo barvo, kar se zgodi zelo hitro.

Kumarice poberemo iz kisa in še vroče tesno zložimo v kozarce, v katere smo predhodno dali mešanico začimb za kumare. Tekočino v loncu ponovno zavremo in z njo prelijemo kumarice v kozarcu. Mora je biti toliko, da so vse kumarice v celoti prekrite s tekočino. Zračnih mehurčkov se znebimo, tako da kozarce rahlo potresemo ali z žlico oziroma vilicami kumare v kozarčku malce prestavimo in privzdignemo.

Kozarce dobro zapremo in pokrijemo, da se počasi ohladijo.

Ko kisle kumarice odpremo, kozarec hranimo v hladilniku.

Marelična marmelada

Sestavine:

- ▶ 2 kg razkošičenih marelic

- ▶ 800 g sladkorja
- ▶ 2 želirna sladkorja 1:1

Postopek:

Marelice najprej operemo, jih razkoščičimo in narežemo na koščke. Pripravimo si sladkor. Od celote (800 g sladkorja) vzamemo 3-4 žlice sladkorja, ki ga damo na stran v skodelico. Kasneje ga bomo uporabili skupaj z želirnim sredstvom.

Marelice stresemo v posodo, v kateri bomo kuhali marmelado in čez marelice vsujemo sladkor. Dobro premešamo, da se ves sladkor stopi in med stalnim mešanjem počakamo, da zavre. Ko zavre, zmanjšamo temperaturo na štedilniku in ob zmernem vrenju kuhamo tako dolgo, da izginejo pene, ki so nastale (v mojem primeru je to trajalo okoli 40 minut).

Ta čas, ko se marelična marmelada kuha, postavimo kozarce v pečico, ogreto na 100 °C, in jih s tem še dodatno steriliziramo.

Ko z marmelade izginejo vse pene, vzamemo v roke palični mešalnik in morebitne koščke marelic, ki so ostali, spasiramo. Če želite, pa lahko drobne koščke marelic pustite cele. Sedaj k sladkorju, ki smo ga na začetku odvzeli od celote, primešamo želirno sredstvo (Želin 1:1).

Dobro premešamo. Nato to mešanico s pomočjo metlice hitro vmešamo v marmelado in pri tem pazimo, da ne nastanejo grudice. Počakamo, da marmelada ponovno zavre in kuhamo še 3-5 minut (medtem iz pečice lahko vzamemo steklene kozarčke).

Marelično marmelado odstavimo s štedilnika in s pomočjo zajemalke (ali kako drugače – kot vam je lažje) napolnimo steklene kozarce, ki smo jih pripravili. Napolnimo jih skoraj do vrha. Z domačo marelično marmelado napolnjene steklene kozarčke dobro zapremo s pokrovi, ki dobro tesnijo in jih enega poleg drugega polagamo na odejo ali večjo brisačo, v katero jih zavijemo in pustimo, da se počasi ohlajajo.

Marelično marmelado hranimo v hladni in temnejši kleti.

Slivova marmelada

Sestavine:

- ▶ 5 kg sliv
- ▶ 1 kg sladkorja
- ▶ sok ene limone
- ▶ 2 žlički cimeta v prahu
- ▶ 1 dcl ruma

Postopek:

Slive pregledamo, odstranimo slabe, razpolovimo in odstranimo koščice. Stresemo jih v dovolj velik lonec in začnemo kuhanje.

Ko »zavrejo« oziroma se delno razpustijo, vmešamo sladkor in kuhamo približno dve uri ali več. Dlje, ko jo kuhamo, bolj se bo zgostila. Vmes stalno mešamo, še posebej po dnu lonca, da se marmelada spodaj ne zapeče.

Ko se marmelada kuha, si pripravimo čiste kozarce in pokrovice za vlaganje in jih v pečici segrejemo na 50 stopinj Celzija. Posodo pazljivo odstavimo in marmelado po želji zmešamo s paličnim mešalnikom. Če želimo, da je marmelada gladka, brez koščkov sliv, jo zmešamo bolj, sicer pa samo delno, tako da v zmesi še vedno ostanejo koščki sliv.

Dodamo limono, cimet in rum ter marmelado kuhamo še 15 do 20 minut.

Kozarce napolnimo približno za en prst pod robom, jih zapremo s pokrovčkom in čez noč pokrite pustimo, da se ohladijo.

Slivovo marmelado hranimo v hladni in temnejši kleti.

Domači gosti sok

Sestavine:

- ▶ 1 kg korenja
- ▶ 2 kg breskev ali marelic

- ▶ 1 kg sladkorja
- ▶ 8 l vode
- ▶ 2 citronki

Postopek:

Izberemo sadje, ki nam je všeč; lahko je kombinacija korenja z breskvami ali pa z marelicami, in ga skuhamo z malo vode. Ko se sadje ohladi, ga skupaj z nekaj vode spasiramo, da dobimo gosto kašico. Vodo (8 l) s sladkorjem zavremo, dodamo citronko in predhodno kuhano sadno kašico. To pustimo vreti približno 5 minut. Še vroč sok nalijemo v steklenice, ki smo jih predhodno sterilizirali v pečici na 100 °C.

Naj bo vsak kozarec v vaši shrambi majhen spomin na sončne dni, polne svežih okusov in vonjav.

Vlaganje ni le shranjevanje hrane – je ohranjanje toplote doma in ljubezni do tistih, ki bodo te dobrote nekega dne poskusili..

Želim vam, da pri pripravi uživate vsaj toliko kot ob okušanju.

SLOVENIA
DEAF EXPO 2026

sobota, 26. september 2026
Ljubljana, Slovenija

I FEEL DEAF SLOVENIA

Praznovanje znakovnega jezika in kulture gluhih